

Política criminal

Codi: 100445
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OB	3	1

Professor de contacte

Nom: Joan Baucells Lladós

Correu electrònic: Joan.Baucells@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

En cas que hi hagi presència d'alumnes erasmus matriculats al curs, el professor es reserva el dret de poder impartir la classe en castellà.

Equip docent

Maria Jesus Guardiola Lago

Prerequisits

No hi ha prerequisits per matricular-se a aquesta assignatura, però es recomana haver aprovat i tenir un bon nivell de les assignatures de "Dret penal" i "Introducció al dret".

Objectius

L'assignatura preten, en primer lloc, que l'alumne identifiqui l'abordatge institucional de la delinqüència com una decisió política complexa en la que intervenen diferents inputs o interessos en joc que van més enllà de l'eficàcia en la seva prevenció. En segon lloc, que sàpiga identificar críticament els principis, motivacions, objectius, funcions i les ideologies que hi ha darrera de cada opció políticocriminal, per tal d'acabar el curs -en tercer lloc- sabent situar cadascuna de les diferents preses de decisions políticocriminals (terrorisme, violència de gènere, drogues, petita delinqüència patrimonial, delinqüència sexual, etc...) en alguna de les tendències o models políticocriminals que la doctrina científica ha anat identificant en els darrers anys i que sigui molt conscient de les seves implicacions.

Competències

- Demostrar que es coneix la diversitat de polítiques criminals per afrontar la criminalitat i els seus diferents fonaments.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Reflexionar sobre els fonaments de la criminologia (teòrics, empírics i eticopolítics) i plantejar aquesta dimensió en les anàlisis i les propostes.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.

- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les diferents polítiques criminals i explicar la seva fonamentació en l'àmbit criminològic.
2. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
3. Inferir el coneixement científic de la criminologia en l'àmbit aplicat.
4. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
5. Transmetre oralment les idees a una audiència.
6. Treballar de manera autònoma.

Continguts

Tema 1: Aproximació al concepte de política criminal.

Tema 2: Relacions i diferències entre Criminologia, política criminal i dret penal.

Tema 3. Crisi del model polític criminal de l'estat social i aparició de noves tendències polític criminals.

Tema 4. Models de política criminal contemporanis (1): el dret penal de la seguretat.

Tema 5. Models de política criminal contemporanis (2): el dret penal de l'enemic.

Tema 6. Models de la política criminal contemporanis (3): el dret penal de l'amic.

Tema 7. Models de la política criminal contemporanis (4): el dret penal del risc.

Tema 8. La utilització simbòlica del dret penal

Tema 9: El populisme punitiu.

Tema 10. La influència dels mitjans de comunicació en la política criminal.

Tema 11. La discussió polític criminal actual a l'estat espanyol.

Tema 12. Política criminal sobre drogues.

Tema 13. Política criminal de la seguretat vial.

Tema 14. Política criminal i immigració.

Metodologia

Activitat introductòria:

L'hora i mitja de la primera sessió es dedicarà a aclarir els objectius, la metodologia i els criteris d'avaluació de l'assignatura. L'assistència per part de l'alumne a aquesta sessió és molt important perquè, no només s'aclariran tots els dubtes relatius a aquests aspectes, sino que també es presentarà l'espai virtual de l'assignatura on l'alumne es desenvoluparà durant tot el curs.

Classe teòrica:

A les classes teòriques el professor dedicarà la classe a desenvolupar el contingut teòric del respectiu tema del programa.

Estudis i lectures:

L'alumne haurà de llegir la bibliografia recomanada per cada tema de manera que, a partir de la intervenció del professor pugui aprofitar-la per completar el programa de l'assignatura. Es tracta, en definitiva, que l'alumne no es limiti a prendre apunts, sino que -havent treballat pel seu compte el tema- aprofundeixi en els coneixements.

Resolució de problemes:

Habitualment durant els seminaris es treballarà algun material més pràctic per tal de resoldre o debatre algun problema o exercici relacionat amb la matèria de l'assignatura desenvolupada a la classe teòrica.

Atenció personalitzada:

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tutoria personalitzada amb el professor per poder aclarir dubtes o comentar la seva progressió en l'avaluació continuada.			
Tipus: Dirigides			
Activitat introductòria	1,5	0,06	6
classe teòrica	21,5	0,86	1, 3
resolució de problemes al seminaris	22	0,88	1, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Atenció personalitzada	2	0,08	
Prova de conjunt final	3	0,12	
Tipus: Autònomes			
Estudi	61	2,44	1, 3, 4, 6
Lectures prèvies	39	1,56	3, 4, 6

Avaluació

Classe teòrica i seminaris	L'assistència a classe teòrica i als seminaris és obligatòria en un 80% de les sessions. El professor realitzarà controls d'assistència a classe.	Conditio sine qua non per aprovar l'assignatura
-----------------------------------	---	--

Proves d'avaluació continuada	Al llarg del quadrimestre es faran fins a quatre petites i variades proves d'avaluació continuada. Per superar aquestes proves l'alumne haurà de treballar els continguts de la bibliografia recomanada en cada tema. En alguns casos aquestes proves consistiran en desenvolupar alguna qüestió per escrit. En d'altres casos consistiran en algunes preguntes curtes. Les dates així com els continguts d'aquestes proves seran degudament programades amb suficient antel.lació en el campus virtual. Per poder assolir els 4 punts de l'avaluació continuada, l'alumne haurà d'assistir i participar en totes les 4 proves.	Fins a 4 punts de la nota final
--------------------------------------	--	--

L'alumne que hagi suspés una o algunes proves podrà millorar la seva mitjana resolguent una prova extra a final de curs que vindrà a substituir la pitjor de les notes obtingudes.

Examen final	<p>Al final del curs hi haurà una prova de conjunt sobre tots els coneixements teòrics assolits a l'assignatura. L'examen consistirà en respondre a 3 preguntes.</p> <p>Per poder aprovar l'assignatura l'alumne haurà de superar les dues parts de l'avaluació (proves d'avaluació continuada + examen final)</p> <p>L'alumne que hagi suspés l'examen tindrà l'oportunitat de recuperar-lo.</p>	Fins a 6 punts de la nota final
Participació a classe	Es valorarà les intervencions i reflexions realitzades a classe que demostrin que l'alumne ha anat assumint els continguts i assolint els objectius de l'assignatura.	Servirà per poder arrodonir la nota final, fins a un màxim de mig punt.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència a classe teòrica i als seminaris	obligatòria	0	0	1, 2, 3, 4
Examen de conjunt final	60%	0	0	1, 3, 4
Participació activa a les classes	arrodoniment de la nota final. Fins a mig punt.	0	0	5
Quatre proves d'avaluació continuada al llarg del curs	40%	0	0	1, 3, 4, 6

Bibliografia

Bibliografia bàsica recomenada:

Borja Jiménez, E. (2003) Curso de Política Criminal. València: Tirant lo blanch.

Lectures obligatòries *

* Al marge de que l'alumne pugui adquirir aquesta bibliografia, disposarà al servei de fotocòpies d'un exemplar de les pàgines que cal treballar en cadascuna d'aquestes lectures:

Tema 1: Borja Jiménez,E. (2003). Curso de política criminal. Valencia: Tirant lo blanch.

Tema 2: Cid,J.-Larrauri,E. (2001). Teorias criminológicas. Barcelona: Bosch.

Tema 3: Garland,D. (2001). La cultura del control. Barcelona: Gedisa.

Tema 4: Díez Ripollés, J.L. (2003). El nuevo modelo penal de la seguridad ciudadana. Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología 6 [criminet.ugr.es/recpc/06/recpc06-03.pdf]

Tema 5: Cancio, M.-Jakobs, G. (2006). Derecho penal del enemigo. Madrid: Civitas.

Tema 6: Vidales, C. (2013). Derecho penal del amigo. Reflexiones críticas acerca de la reciente modificación de los delitos contra la Hacienda pública y la seguridad social". Revista de derecho y proceso penal 32.

Tema 7: Mendoza, B. (2001). El derecho penal en la sociedad del riesgo. Madrid: Civitas.

Tema 8: García Arán, M. (2010). "El derecho penal simbólico (a propósito del nuevo delito de dopaje deportivo y su tratamiento mediático)" en García Arán, M.-Botella, J. (dir.) (2010) Malas noticias. Valencia: Tirant lo blanch.

Tema 9: Newburn, T.-Jones, T. (2008) Symbolic politics and penal populism: the long shadow of Willie Horton. Crime, media, Culture (1) 1.

Tema 10: García Arán, M. (2008) El discurs mediàtic sobre la delinqüència i la seva incidència en les reformes penals. Revista Catalana de Seguretat Pública, abril.

Tema 11: Silva Sánchez, J.M^a. (2006) La expansión del derecho penal. Buenos Aires: BdeF.

Tema 12: González, C. (1999) Política(s) criminal(es) en materia de drogas (prohibicionismo vs. reducción de daños) en Larrauri, E. (dir.) (1999) Política criminal. Madrid: CGPJ.

Tema 13: García Albero, R. (2009) La nueva política criminal de la seguridad vial. Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología 11 [criminet.ugr.es/recpc/09/recpc09-11.pdf]

Tema 14: Baucells, J. (2005) El derecho penal ante el fenómeno migratorio. Revista de Derecho y proceso penal 13.